

Godkänd av delegationen för företagshälsovård den 27 oktober 2016

ANVISNING OM DISTANSTJÄNSTER INOM DEN FÖREBYGGANDE FÖRETAGSHÄLSOVÅRDEN OCH KRITERIER FÖR DEM

Beredningsgrupp:

Timo Leino, överläkare, Arbetshälsoinstitutet

Sari Nissinen, specialsakkunnig, Arbetshälsoinstitutet

Paula Melart, sakkunnigläkare, Folkpensionsanstalten

Reija Jääskeläinen, kompetenscenterchef, Folkpensionsanstalten

Saara Palomäki, jurist, Folkpensionsanstalten

Tiina Pikkarainen, förmånschef, Folkpensionsanstalten

Marja Toivanen, planerare, Folkpensionsanstalten

Riitta Sauni, överläkare, social- och hälsovårdsministeriet

ANVISNING OM DISTANSTJÄNSTER INOM DEN FÖREBYGGANDE FÖRETAGSHÄLSOVÅRDEN OCH KRITERIER FÖR DEM

Inledning

Digitala tjänster på distans är ett sätt att genomföra företagshälsovården. Med anledning av social- och hälsovårdsministeriets uppdragsbegäran den 31 mars 2016 har Arbetshälsoinstitutet tillsammans med Folkpensionsanstalten utarbetat denna anvisning om genomförande av förebyggande tjänster inom företagshälsovården i form av digitala distanstjänster och kriterierna för dessa tjänster. Det finns inga heltäckande bestämmelser om distanstjänster i gällande lagstiftning. Målet med denna anvisning är att beskriva hur den förebyggande verksamheten inom företagshälsovården genomförs i form av distanstjänster. Anvisningen gäller yrkesutbildade personer och sakkunniga inom företagshälsovården.

Social- och hälsovårdsministeriet har i ett brev daterat den 28 oktober 2015 meddelat riktlinjer för digitala distanstjänster inom företagshälsovården.¹ Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har den 15 januari 2016 meddelat anvisningar om distanstjänster inom hälso- och sjukvården i fråga om sjukvården.² Mottagningstjänster inom företagshälsovården som hör till ersättningsklass II och som ges på distans berättigar till ersättning sedan den 1 mars 2016.³ För förebyggande tjänster som hör till ersättningsklass I har det inte meddelats några anvisningar.

Med distanstjänster inom den förebyggande företagshälsovården avses tjänster som tillhandahålls med hjälp av informations- och kommunikationsteknik i situationer där en yrkesperson inom företagshälsovården och arbetstagaren, arbetsgivaren eller företagaren befinner sig på olika platser och utbyter information i form av text-, ljud- eller bildfiler eller med hjälp av videoförbindelse över internet. Yrkespersonen inom företagshälsovården kan vid behov på distans ha kontakt med en yrkesperson inom den övriga hälso- och sjukvården, rehabiliteringen eller socialförsäkringssystemet. Enbart allmän, anonym hälsorådgivning hör inte till distanstjänsterna.

Förutsättningar för tillhandahållande av förebyggande företagshälsovårdstjänster på distans

- En serviceproducent eller självständig yrkesutövare inom företagshälsovården gör en bedömning av om tjänsten i fråga är lämplig att ges på distans.
- En yrkesutbildad person eller sakkunnig inom företagshälsovården gör en fallspecifik bedömning av om tjänsten i fråga är lämplig att ges på distans med beaktande av god företagshälsovårdspraxis och yrkesetiska principer.
- Ändamålsenliga lokaler och ändamålsenlig utrustning
- Utbildad personal
- Informationssystemens dataskydd och informationssäkerhet ska vara i sin ordning.
- Den personliga integriteten och företagshemligheter ska skyddas.
- Producenten av företagshälsovårdstjänsterna och arbetsgivaren och arbetstagarnas representanter ska avtala skriftligen om ordnandet av distanstjänsten.
- Det ska bedömas från fall till fall om det är lämpligt att en förebyggande tjänst ges på distans.
- Patientens muntliga eller skriftliga samtycke till att tjänsten ges på distans ska antecknas i företagshälsovårdens handlingar.
- Om patienten inte ger sitt samtycke till att tjänsten ges på distans, ska tjänsten ordnas genom besök på arbetsplatsen eller genom ett möte med patienten.

¹ Social- och hälsovårdsministeriets riktlinjer om distanstjänster inom hälso- och sjukvården (på finska):

http://stm.fi/documents/1271139/1408010/STM_linjaus_terveydenhuollon_et%C3%A4palvelut.pdf/866357e6-f167-4357-bb30-fca6ad790360

² Tjänster inom hälso- och sjukvården som ges på distans: https://www.valvira.fi/web/sv/halso-och-sjukvard/privata_halso-och_sjukvardtjanster/tjanster-inom-halso-och-sjukvarden-som-ges-pa-distans

³ Företagshälsovårdssättningar omfattar sjukvård på distans: http://www.kela.fi/web/sv/aktuellt-arbetsgivare/-/asset_publisher/M4OIQpG6nopA/content/chatmottagning-kan-ocksa-omfattas-av-foretagshalsovardsersattningar

- Serviceproducenten ska göra egna koder för distanstjänsterna i sina informationssystem och prislister, så att det vid behov finns möjlighet att få en särskild förteckning över dem och de resurser som finns tillgängliga för dem.
- Anteckningar i företagshälsovårdens patientdatasystem om arbetstagare, arbetsgivare eller företagare (patientjournaler och uppgifter om organisationen) ska göras i enlighet med gällande lagstiftning.
- I registerbeskrivningen ska det finnas uppgifter om de tekniska dokument som uppkommer när tjänster ges på distans, bevarandet av dem och utlämnande av dem till tredje part.⁴
- Planen för egenkontroll ska uppdateras i fråga om distanstjänsterna.

Arbetsplatsutredning

Enligt lagen om företagshälsovård ska hälsan och säkerheten i arbetet och arbetsförhållandena utredas och utvärderas genom upprepade arbetsplatsbesök och andra metoder inom företagshälsovården. I utvärderingen av arbetsförhållanden samt risk- och belastningsfaktorer i fråga om mobilt arbete, arbete som sker på flera platser och distansarbete ska en systematisk kartläggningsmetod användas. Ett arbetsplatsbesök som hör samman med grundläggande arbetsplatsutredningar och riktade arbetsplatsutredningar är i regel ett fysiskt besök.

En arbetsplatsutredning gäller inte endast den fysiska arbetsplatsen. Målet med arbetsplatsutredningen är att yrkesutbildade personer och sakkunniga inom företagshälsovården tillsammans med representanter för arbetsgivaren, arbetstagarna och arbetarskyddsorganisationen utreder sådana risker och men för hälsan, belastande faktorer och resurser som arbetet, arbetsmiljön eller arbetsplatsen medför samt dessas betydelse för hälsan och arbetsförmågan.

Arbetsplatsbesöket ska avläggas som ett fysiskt besök

- när den första arbetsplatsutredningen görs (grundläggande utredning) och därefter enligt överenskommelse för att kontrollera förhållandena på arbetsplatsen
- efter att det skett väsentliga ändringar på arbetsplatsen
- när det i arbetet förekommer faktorer som äventyrar arbetstagarnas hälsa och säkerhet eller andra för hälsan och arbetsförmågan väsentliga faktorer, som det krävs observationer och mätningar på arbetsplatsen för att bedöma
- när en faktor som anknyter till arbetet eller arbetsgemenskapen kräver att frågan behandlas gemensamt på arbetsplatsen
- när arbetsgivaren eller företagaren önskar att företagshälsovården besöker arbetsplatsen.

På distans kan man genomföra

- arbetsplatsbesök efter prövning i andra fall än de ovannämnda, när det i praktiken är möjligt och ändamålsenligt
- kontakt, förhandsutredning, planering och givande av respons samt uppföljning och utvärdering med anknytning till arbetsplatsutredningen.

Avtal om företagshälsovård

Avtalsförhandlingar och annan kontakt med anknytning till dem kan genomföras på distans.

⁴ Lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården 3 §. Lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården, 3 § 3 punkten: med handling avses en i 5 § 1 och 2 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) nämnd handling som innehåller uppgifter om en klient eller någon annan enskild och som ansluter sig till socialvård som ordnas av myndigheter eller privata. Lagen om patientens ställning och rättigheter, 2 § 5 punkten: med journalhandlingar avses handlingar eller tekniska dokument som används, uppgörs eller inkommer i samband med att en patient får vård eller vården ordnas och som innehåller uppgifter om patientens hälsotillstånd eller andra personliga uppgifter. SHM:s förordning om journalhandlingar, 22 §.

Verksamhetsplan för företagshälsovården

Förhandlingar som anknyter till utarbetande och översyn av verksamhetsplanen och annan kontakt till arbetsplatsen kan ske på distans.

Arbetarskyddskommissions möte

Deltagande i arbetarskyddskommissionens möte samt uppföljning som hör samman med genomförande av företagshälsovårdens verksamhet och utvärdering av företagshälsovårdens effekter kan ske på distans.

Individuell handledning och rådgivning

Individuell handledning och rådgivning om hälsa och arbetsförmåga kan ske på distans.

Handledning och rådgivning för grupper

Planering, genomförande, uppföljning och utvärdering som hör samman med handledning och rådgivning för grupper kan ske på distans.

Hälsoundersökningar

En hälsoundersökning som inte kräver fysisk undersökning av en person, provtagning eller testning kan genomföras på distans via videoförbindelse. Om det vid en hälsoundersökning som genomförs på distans framkommer omständigheter som kräver ett fysiskt möte med personen i fråga, ska ett sådant möte ordnas.

Konsultationer och annan kontakt

Konsultationer av specialistläkare för att utreda arbetsförmåga samt behandlings- och rehabiliteringsmöjligheter kan genomföras på distans, om inte konsultationen förutsätter en fysisk undersökning av personen.

Vid mottagningssituationer kan man med patientens tillstånd på distans konsultera en annan yrkesutbildad person eller sakkunnig inom företagshälsovården eller någon annan som behövs för att sköta ärendet.

Arbetshälsosamråd

Ett arbetshälsosamråd kan hållas på distans med hjälp av ljud- eller videoförbindelse, när alla som ska delta i samtalet har gett sitt samtycke.